

довготривалий, цілеспрямований поетапний процес, який спрямований на забезпечення ефективного освітнього середовища, створення психолого-педагогічних умов з метою формування в учнів повноцінної навички читання, розвитку мотивації дітей до читання, залучення їх до читацької діяльності, як засобу пізнання світу і самопізнання; формування здатності сприймати, аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати письмові та інформаційні тексти різних видів, працювати з інформацією та застосовувати її в навчально-пізнавальних, комунікативних ситуаціях, практичному досвіді[5, с.82].

Вважаємо, що для якісного формування читацької компетентності необхідно посилити її мотиваційну складову. Важливим засобом збудження у школярів інтересу до книги є проведення літературних вікторин, дискусій з приводу прочитаного. У процесі розвитку читацької навички здобувачів освіти велику увагу слід приділяти, нестандартним (ігровим) видам читання. Формувати читацьку компетентності буде легше, якщо це спільна робота школи і батьків.

Таким чином, формування компетентного читача – складне завдання. Воно потребує компетентного вчителя, який володіє інноваційними методиками, здатного створити належні психолого-педагогічні умови для формування в учнів повноцінної навички читання, розвитку мотивації дітей до читання.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт початкової освіти. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pedrada.com.ua/article/2107-priynyato-derjavnyy-standart-ochatkovo-osvti>.
2. Мартиненко В. Сутнісні характеристики читацької компетентності молодших школярів / Валентина Мартиненко // Початкова школа. – 2013. – № 12. – С. 3–7.
3. Мартиненко В.О. Структура і зміст читацької компетентності молодших школярів / В. О. Мартиненко // Збірник наукових праць: Педагогічна освіта: теорія і практика. – Вип. XV. – Кам'янець Подільський, 2013. – С. 145-151.
4. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс] / заг. ред. : Г. Михайло ; упоряд. : Л. Гриневич, О. Елькін, С. Калашнікова та ін. / Міністерство освіти і науки України. – К, 2016. – 40 с.
5. Фенцик О. М. Формування читацької компетентності здобувачів початкової освіти: аналіз художнього тексту/ О. М. Фенцик // Педагогічні науки: збірник наукових праць. – Вип. LXXXII. – Херсон: ХДУ, 2018. – С.81-85.].

УДК 378:373.3.011.3

Фенчак Л.М.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики початкової освіти
Мукачівський державний університет
Дьордяй М.В.,
здобувач вищої освіти спеціальності 013 «Початкова освіта»
ОС «Магістр»
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ В УМОВАХ ОСВІТНІХ РЕФОРМ

Проблема професійного становлення вчителя, його компетентнісний розвиток нерозривно пов'язані зі здатністю до самоосвітньої діяльності. Компетентний вчитель – це людина, здатна до успішної професійної діяльності, а успішна професійна педагогічна діяльність не можлива без самоосвіти вчителя. Одним з основних завдань системи вищої педагогічної освіти є формування у майбутніх вчителів здатності й підготовленості до свідомої самоосвітньої діяльності. Самоосвітня діяльність виступає запорукою ефективного навчання студента, є важливим компонентом набуття майбутнім учителем усіх професійно необхідних компетентностей. Проблема професійного розвитку вчителя початкових класів, самовиховання та самоосвіта майбутнього фахівця, його спроможність до самоосвітньої

діяльності на високому методичному рівні, підготовка до життя в самому широкому сенсі – одне із найважливіших завдань і проблем сучасного ЗВО [1].

Учитель початкових класів, який відчуває відповідальність за свою справу, не може стояти на місці, він постійно у пошуку нового. Його самоосвіта повинна носити б закономірний, систематичний, обов'язковий характер, що складає основу його професійної компетентності. Проблеми самоосвіти вчителя в різні історичні періоди розроблялися в наукових працях багатьох вчених, філософів, психологів, соціологів. У класичній педагогічній спадщині на необхідність самоосвіти та саморозвитку вчителя вказували А. Дістервег, Я. Коменський, Ж. Руссо, К. Ушинський, А. Макаренко, В. Сухомлинський. Теоретичні основи підготовки майбутніх учителів на компетентнісній основі у ВПНЗ знайшли відображення у працях В. Андрущенко, В. Бондаря, М. Євтуха, І. Зязюна, В. Кременя, О. Мороза, Н. Ничкало, О. Пометун, Н. Протасової, С. Сисоєвої, Л. Хомич та ін.

Навички самоосвіти для фахівця любою сфери є важливими складовими професійного зростання, але в умовах сьогодення і освітніх реформ для вчителя вони є особливо актуальними. У процесі самоосвіти педагог має подбати про зв'язок змісту індивідуального плану з проблемою, над якою працює педагогічний колектив.

Важливим є постійне ускладнення змісту і форм роботи над собою, забезпеченні конкретних її результатів. Ними можуть бути участь у науково-методичних семінарах, науково-практичних конференціях, виступах на засіданні педрад, публікація в періодиці тощо.

Організація самоосвіти передбачає зв'язок самоосвіти з практичною діяльністю педагога; систематичність і послідовність самоосвіти, постійне ускладнення її змісту і форм; багатоплановий (комплексний) підхід до організації вивчення обраної теми з самоосвіти; індивідуальний характер самоосвіти як найбільш гнучкої форми набуття педагогом знань; гласність і наочність результатів самоосвіти в педагогічному колективі; створення в школі умов для звернення педагогів до нових досягнень науки і передового педагогічного досвіду; завершеність самоосвітньої роботи на кожному її етапі (доповіді, участь у семінарі, підготовка виступу, написання реферату, підготовка доповіді, участь у засіданні педагогічної ради, науково-практичній конференції та ін.) [3].

Однак в умовах сьогодення організації самоосвітньої діяльності вчителів початкових класів може здійснюватися за *різними видами* (навчання за освітньою програмою, стажування, участь у сертифікаційних програмах, тренінгах, семінарах, семінарах—практикумах, семінарах-нарадах, семінарах-тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо) та *в різних формах* (інституційна, дуальна, на робочому місці (на виробництві) тощо). Можливість самостійно обирати зміст і форму цих заходів дає можливість педагогам самостійно будувати свою освітню траєкторію.

Серед сучасних технологій і методів електронного навчання (e-learning) виокремлюють *мобільне навчання* (m-learning), *соціальні мережі* (social networks), *онлайн коучинг* (e-coaching), *корпоративні блоги*, *корпоративні онлайн бібліотеки* (wikis). Усесвітня мережа допомагає підвищувати професійну компетентність, сприяє саморозвитку та самовдосконаленню особистості, педагоги нашого закладу освіти недооцінюють можливості *онлайн освіти*. Це - величезний ресурс і невичерпні можливості для підвищення професійної компетентності освітян.

А обирати зараз, справді, є з чого. Зверну вашу увагу на різноманітні освітні платформи. *Це й відома нам EdEra*, де зібрано сучасний освітній контент: відеорекомендації, освітні спецпроекти та спеціальні відеорубрики для вчителів. І *новостворена платформа Нової української школи*, на якій розміщено корисні методичні матеріали не лише для педагогів, що впроваджують новий Держстандарт. Стане в пригоді й *платформа масових відкритих онлайн-курсів «Прометеус»*, яка сьогодні набирає особливої популярності.

Актуальні сьогодні методи і технології навчання дорослих, які «перекочували» до нас із бізнесу. Це різноманітні методи навчання педагогів на робочих місцях: *баддінг*, *шедоуінг*, *менторство*, *коучинг*, *тьюторство* *насправді є різновидами наставництва*.

Відрізняються ці методи позицією наставника [2].

Слід відзначити, що неформальна корпоративна освіта може реалізовуватися в очній формі (фізична присутність працівників) і в онлайн форматі: за допомогою різних форм віртуального спілкування. Саме такі методи стали поширеними та *мають назву фідбек (зворотній зв'язок)*. Ми живемо в інформаційну еру, коли зміст, обсяг і технології опрацювання інформації змінюються та розширюються в геометричній прогресії. Це саме стосується й професійних знань і вмінь. Тому ключовою ознакою системи методичної роботи з педагогічним колективом має бути принцип *не «Навички про всяк випадок» (just in case), а принцип «Навички вчасно (за потребою)» (just in time)*. Вдало спланована самоосвіта вчителя сприяє його фаховому зростанню, розвиває, ініціативу і творчість педагога, дає можливість результативно застосовувати інноваційні форми і методи навчання та виховання.

Список використаних джерел

1. Жорова І. Я. Самоосвіта педагога як умова підвищення його професійної компетентності: методичні рекомендації. / І. Я. Жорова, Т. О. Кузьмич, Л. М. Назаренко. – Херсон: РІПО, 2012. – 48 с.
2. Малихін О. В. Формування потреби в самоосвіті як засобу розвитку творчої особистості вчителя / О. В. Малихін // Творча особистість учителя; проблеми теорії і практики: зб. наук. пр. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 1999. – Вип. 3. – С. 48–55
3. Рідкоус О. В. Підготовка вчителя початкових класів до самоосвітньої діяльності як складова його професійного розвитку / О. В. Рідкоус // Тавр. вісн. освіти. – 2013. – № 2. – С. 94–101.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>